

energia-felhasználása folytán. Ez a gátlás pl. a beszédben dadogás formájában jelentkezik. Megemlítésre méltó az a nevelési irányzat, amely a kétkezeskultúrát kívánja megvalósítani. E tekintetben a szerző óvatosságra int, mert ez idegességre és félszűrségre vezethet. A nevelőnek vizsgálat tárgyává kell tennie, hogy a balkezesek áthangolása a nevelt mily fokú megterhelésével jár.

A szerző tárgyalja a vizsgálati módszereket is és bőséges irodalmat sorol fel.
Zentai Károly.

Padányi-Frank Antal: A pedagógia válsága és jövő útja. (A Szent István Akadémia Hittudomány-Bölcséleti Osztályának Felolvasásai; III. kötet 2. szám.) Bp. 1938, 22 l. 8°.

Mindannyian érezzük, hogy korunk pedagógiai gondolkodása, nem egy tekintetben, zátonyra futott, jóllehet e ténynek észszerű indokoláson alapuló magyarázatát sok esetben meg sem kíséreljük. A szerző kivételes hozzáértésével széles távlatú alapvetést rögtönöz s így fog hozzá a címben megjelölt probléma kifejtéséhez.

Ötletes és a valóságnak mégis megfelelő módon hozza kapcsolatba nevelés-ügyünket *a mai európai kérdésekkel* s ezeknek összefüggéseiben tárgyalja a pedagógia válságát (3–5. l.).

E diagnózis befejezése után konkrét célkitűzéseket ír elő: elveti Ellen Key naturalizmusát s a rousseau-i jelszót a modern lélektani elveken nyugvó neveléstudomány hangszerelésében toldja meg ilyenné: „Vissza a *gyermeki* természethez!!! (4. l.). *Padányi-Frank Antalnak* rendkívül érdekes és meggyőző az az okfejtése is, amidőn *Herbart* és a *Szent Benedek-rend* pedagógiai elveiről mond értéktételeket s az utóbbi mellett foglal állást, mert a bencések rendszerében *több* az igazolt ismeret, ennél fogva *időtállóbb* is.

Gondolatvezetése során a magyar pedagógiának több válságmezejét érinti, így a *tanárképzést* is: „A Ludovika Akadémián a képzés folyamán nagy gondot fordítanak a katonai *arravalóság* növelésére. Vajjon beszélhetünk-e arról, hogy a tanárképzésben *ilyen tudatosan folyik a tanári hivatásra való nevelés?*“ (8. l.) Bizvást állíthatjuk, hogy ezekben a mondatokban jelölhető meg a tanári rend öntudatának kiáltó hiánya, mert *nincs nevelési előkészületünk s talán abban is igaza van szerzőnknek, hogy nincs megfelelő világnézetünk.*

Erős hivatástudat és sziklaszilárd világszemlélet híján mármost épen az a legtermészetesebb, hogy válságba zökkent a pedagógiai elmélkedés.

Szerzőnk iskolapéldáját nyújtotta annak, hogy miként lehet ily szűkreszabott keretekben is nagyhorderejű kérdéseket feszegetni. Zárószavai is arra vallanak, hogy a részletek elemzése nála egy *céltudatos szintézisbe torkollanak* s ennek kapcsán az átélés művészetével hirdeti: „Az államban az első nagyhatalom: a *nevelés*. Jobb jövőnk attól függ, mennyire sikerül ezt a nagyhatalmat a nevelő *mélyebb lelkiességével, egységes világnézetével, erős meggyőződéssel* helyesen irányítanunk.“

Wagner Ferenc.

Die Wertung des Rechenunterrichtes in der Geschichte der Rechenmethodik unter besonderer Berücksichtigung des 19. Jahrhunderts. Von *Rose Feldmann—Fischer*. 1937. 171. oldal.

E Budapesten nyomott és a zürichi egyetem filozófiai karától elfogadott doktori értekezés előszavában a szerző abban jelöli meg művének célját, hogy az történeti áttekintés legyen a mennyiségtan tanításának értékelése, módszerének fejlődés-